

Sz. k. u. mell.

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$, an 12 cor. $\frac{1}{4}$, an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Ce nu poate face dragostea adevărată!

— Articol din afară. —

«Prin copii la inima părinților»

Mărturisesc, că până eram în seminar îmi făuream fel și fel de planuri pentru vremea, când mi se va încredința și mie o parte din turma lui Hristos, dar planurile acestea se clătinau în toate părțile, la suflarea potrivnică a ori cărui vânticel.

Din cărți învățam, că spre a te apropia de sufletul rece și poate chiar înghețat al țaranului ai lipsă de o inimă caldă, care să ardă de dragostea lui Isus, pentru că numai în chipul acesta poți desmormți și însufleți pe țaran, nu numai pentru biserică, ci și pentru neam. În felul acesta ne glăsuia și părintele sufletesc al seminarului, care nu întredăsa nici un prilej, fără să ne îndemne stăruiitor, zicându-ne cam așa: „Iubiților, pânăce sunteți între zidurile acestea tăcute și sfinte trebuie să vă înarmați cu focul dragostei lui Dumnezeu, dacă vreți să puteți face și voi ceva, când veți lucra în agrul lui Hristos; dacă până sunteți între pereții aceștia, evocători ai atâtor spirite mari și active, ale nemuritorilor înaintași, cari încă și-au petrecut o parte a vieții în odăile întunecoase și mai puțin comode, cari azi vă adăpostesc pe voi; dacă până sunteți aici vă arătați răci și nepăsători, când veți ajunge în via Domnului veți îngheța de tot și nimica nu va fi în stare să vă trezească din amorțeala și indiferentismul, ce va cuprinde inimile voastre. Veți căuta odăi largi și comode, unde să nu poată străbate până la urechile voastre vaețele și suspinele atâtor copii sufletesti; veți face slujba obișnuită cu

graba și nepăsarea unui om, care a fost oarecum silit să între în slujba Domnului; își va plăti numai urechea, ca să nu-i meargă veste rea, dar sufletul unui astfel de om nu va avea nimic comun cu sufletele miilor de credincioși, ce-i păstorește.

Imagazinarea dragostei față de Isus și față de popor să fie idealul fiecărui cleric, până este în seminar“.

Astfel de vorbe ne însufleteau și ne făceau să ardem de dorul de a ajunge cât mai în via Domnului. Când însă venea acelaș părinte și ne spunea, că poporul nu e așa de ușor de captivat, n'are cultura aceea aleasă, care să ne înțeleagă îndată intențiunea noastră, ci e neîncredător, îndărătnic și chiar încăpăținat, și mai ales când astfel de vorbe ni-le spuneau cunoscuți de-ai noștri, cari vorbeau din experiență, atunci ne scadea tot curajul, iar termometrul însuflețirii se apropia de gradul zero.

Intre extremele acestea plutea și celce scrie rândurile acestea, înainte de ce s'a convins însuși, că ceeace nu poate face știința, nici nobleța, averea sau alte calități, ce se caută mai vârtos în ziua de azi, aceea o poate îndeplini cu multă ușurință și sirguintă unica virtute aleasă, ce se numește dragoste față de Isus și față de oameni.

Voiu povesti, cum am ajuns la convingerea aceasta.

Cu toate că la noi și azi slujba de dascăl e nesocotită și desconsiderată — deși împrejurările, între cari ne aflăm azi ar trebui să ne excite tot mai mult interesul față de școală, unde ni-se cresc tinerele mlădițe ale neamului nostru — totuș mă hotărâi să gust și eu puțin din fructele dascăliei.

Stațiunea destinată mie, s'a întâmplat să nu fie dintre celea mai

bune. E comună mai mult săracă, căci pământul e aproape tot numai alor câțiva proprietari, grosul poporului trăiește din lucrul, ce-l îndeplinește la cei bogați. Averea lor zace mai mult în sumedenia de copii, ce-i vezi în jurul sobei așteptând cu gurile căscate, să primească o felie de mămăligă rece. E un sat tinos, încunjurat de toate părțile de dealuri roditoare — când vremea e bună — o comună de pe Târnavă mică, a cărei conducere stă în mâna jidovilor.

Interesul față de școală al unor astfel de oameni săraci și năcăjiți a trebuit să fie foarte scăzut, mai ales, când despre înaintașii mei se spuneau adevărate povești.

De aceea nu mă miram chiar de loc, când vedeam, că față de mine se poartă cu multă rezervă, neîncredere și nepăsare chiar, pe când străinilor le împărțeau toate năcazurile și suferințele, ce-i ajungeau în vicață. Mi-am văzut deci de lucru. Și mai întâi m'am îngrijit să câștig încrederea și dragostea copiilor, care o câștigai în vreme scurtă prin o tratare blândă și părintească, ca să nu zic frățească.

Copiii povesteau tot ce le spuneam în școală. De aceea băgam de seamă să le spun și lucruri, cari priveau mai mult pe părinții lor.

După vre-o 2—3 luni observ, că rezerva și neîncrederea de mai înainte dispare tot mai mult din inimile părinților, iar în luna următoare mi-se dădu prilej să pipăiu așa zicând dragostea oamenilor față de școală și față de învățătorul lor.

Era vorba, că trebuie sistat învățământul din pricina opreliștii autorităților civile, deaceea fui silit să dau un fel de examen.

Astfel după vre-o 4 luni și jumătate ajunsei timpul să dau seama despre sporul făcut cu băeții.

Era o vreme urâtă și ploua din greu, chiar când trebuiau să vină oamenii, și cu toate acestea venise lume multă, cât se umplu școala bine — măcar că până acum examenul era lăsat în grija protopopului, preotului și a curatoratului.

După răspunsurile, felurite și drăgălașe ale băeților, preotul, ca prezident, încheie adunarea prin câteva cuvinte binesimțite, după cari urmează cuvintele de rămas bun ale învățătorului, sfârșitul adevărat îl formează lacrimile, ce se scurgeau pe fețele oamenilor, dela începutul examenului, și mai ales cu prilejul despărțirii.

Mai emoționătoare a fost scena, când m'am depărtat cu totul din comună. Băeții se puseră în rând doi cu doi, feciorii în urma lor, iar oamenii așteptau să trecem pe dinaintea lor apoi se luară după noi până afară de sat. Oricine ne vedea izbucnea în plâns cu hohote, cât părea, că însoțim pe cineva la groapă.

Când în urmă a trebuit să mă despart și să-i las, ca să nu scap trenul s'au petrecut așa lucruri, cât nici acum nu știu de a fost realitate ori a fost numai un vis...

Atunci mi-am adus aminte de cuvintele apostolului care zice: „De aș avea credință să mut și munții

iar dragoste nu am, nimica sunt". Mi-am format, convingerea, că dacă preot fiind, nu poți străbate dreptul la inima părinților, atunci mijlocul cel mai potrivit e să-i câștigi prin copii lor.

Atunci am văzut, ce poate face dragostea adevărată...

L. O.

Modificarea statutelor societății

Emke. Societatea culturală maghiară Emke își ține în 19 Aprilie în aula universității din Cluj adunarea extraordinară, care va avea un singur obiect. Modificarea statutelor. Extragem câteva modificări semnificative

Scopul societății era în statutele vechi îngrijirea sentimentului patriotic. proiectul nou are: *înlăturarea culturală și economică a unghurimei ardelenne* (§ 3).

În partea generală § 5. zice: Datoria soc. Emke este, să urmărească cu atenție *situația culturală a naționalităților* cumpănind influința asupra maghiarilor acelor nemaghiari, cari țin legături cu maghiarii. Datoria secției economice e între altele (p. K.) ca în părțile locuite de naționalități, să fie numiți numai *speciali maghiari*, cari știu și limba poporului, iar cei nemaghiari să fie trimiși pe Alföld ori alte locuri maghiare. Se va îngriji, ca în cazul statificării administrației grupurile naționaliste să fie sparte, căci numai aceasta e în interesul statului național.

Datoria secției culturale este:

p e) „Intrevine în cauza revizuirii episcopiei gr. cat. magh. de Hajdudorogh, ca cei 304,322 gr. cat. magh. cari trăesc în patrie și dintre cari 120,747 n'au fost luați

în noua episcopie, prin organizarea parohiilor și filiilor răslețe, și excludând principiul cadrelor teritoriale, pe baza hotărârii credincioșilor să fie încorporați la Hajdudorogh cu atât mai mult, deoarece în Ardeal: Crasna, Tasárd, Șimleu, Zilah, Cluj, Turda, Aiud, Petrojeni, Sbiu, Sânmărtin, Brașov, Gyergyoditro, Gyergyobckás, Reghinul sásás, Lăpușul ung. etc. sunt în cea mai mare măsură interesante“.

d) „Pe baza principiului de mai sus va urgita înființarea episcopiei gr. or. maghiare cu considerare și la legăturile balcanice. Până când se va înființa aceasta va întreveni ca să se asigure prin lege, că unde a 5-a parte a credincioșilor sunt maghiari fie gr. cat., fie gr. or. ori ev. lut. să se întrebuinteze în funcțiile bisericesti limba maghiară în proporție egală“.

În punctul g) Emke își ține de datoria a se interesa de ciangăii din Moldova. Va întreveni ca statul să nu subvenționeze școală străină în satul unde este deja școală maghiară. Va aplica toate mijloacele ca proprietarii, arândașii și gospodinele să vorbească cu servitorii numai unghurește.

În privința agrară Emke va face tot posibilul ca parcelările să se continue în proporția de până aci, ca maioratele din țara unghurească să fie transpuse în Ardeal după cum Beksics a plănuțit etc.

Va să zică, societatea culturală maghiară Emke, modificându-și statutele părăsește terenul cultural de până aci și se organizează într'o corporațiune, care să fie o expozițiune culturală, economică și națională a politicii maghiare militante. Își arogă dreptul și datorința de a informa și a întreveni la guvern în toate chestiile privitoare la comune și particulari, cari vor avea daraveri pe teritorul Ardealului. Emke vrea să fie forul fără a cărui cuvânt guver-

FOIȚA.

Patimile și moartea Domnului nostru Isus Hristos.

— După relațiunea celor patru evangeliști. — De Sfântul Alfonso de Liguori.

(Continuare).

XII. Pilat îl judecă pe Isus la moarte.

„Deci atunci l'a dat lor să-l restig-noască“ (Io. 19. 16). Iată Pilat mărturisește pe față despre nevinovăția lui Isus, doar a declarat-o numai mai înainte spălându-și mâinile și zicând că el e nevinovat de sângele lui și că jidovii vor da seama de moartea lui. „Luând apă ș'au spălat mâinile înaintea norodului zicând: nevinovat sunt de sângele acestui drept, voi veți vedea“ (Mat. 27. 24). Cu toate acestea aduce sentința de moarte asupra lui Isus.

Nedreptate revoltătoare! În momentul când îl declară de nevinovat, îl și judecă. Altcum l'a predat numai în mâinile jidovilor să facă cu El după plac. „Iară pe Isus l'au dat voei lor“. (Luca 23. 25) De regulă în modul acesta să purcede când e vorbă de a judeca pe vre-un nevinovat. Îl dau pe mâna dușmanului, să-l omoară și să se răsbune asupra lui.

Nefericirii de jidovi au strigat: „Sângele lui asupra noastră și asupra fiilor noștri“ (Mt. 27. 25). V'ați blăstămat înșivă blăstăm ați dorit asupra voastră și blăstămul acesta nu a întârziat; poporul vostru și astăzi suferă pentru vărsarea sângelui nevinovat și va suferi întotdeauna.

I-se cetește lui Isus sentința de moarte. Hristos o ascultă liniștit, și cu bucurie primește judecata dreaptă a Părintelui — că El l'a judecat la moartea crucii; o primește cu umilință nu pentru faptele făurite de mărturiile mincinoase ale jidovilor, ci pentru păcatele noastre că doar s'a fost oferit că va muri și va face destul pentru noi.

Pilat zice pe pământ: Să moară Mesia! Judecata această e întârită de Dumnezeu — Tatăl care zice în ceriuri: Să moară Fiul meu! — Și Fiul răspunde: Iată-mă! Mă supun, primesc moartea de pe cruce și vreau să mor. „S'a umilit pe sine ascultător fiind până la moarte, iară moartea crucii“ (Fil. 2. 8).

Scumpul meu Isuse! Ai primit crucea, pe carea eu aș fi meritat-o și prin moartea Ta mi-ai câștigat viața grației. Îți mulțumesc, iubirea mea! Nădăduiesc, că o vecinicie voi putea să-ți laud mulțimea îndurărilor Tale!

Dar fiindcă Tu Mântuitorule deși nevinovat ai luat asupra Ta moartea de pe cruce și eu voi primi cu bucurie moartea carea o hotărăști pentru mine. O voi primi

cu toate durerile împreunate cu ea pe cari unindu-le cu durerile Tale de acum le ofer Părintelui ceresc.

Ai murit pentru că m'ai iubit! Ce bine ar fi să pot muri și eu pentru dragostea Ta! Isuse al meu! Pentru meritele morții Tale dureroasă te rog permite-mi ca și eu să pot muri în grația Ta consumat de făr-cările iubirii Tale!

XIII. Isus își duce crucea pe Calvar.

A fost publicată judecata de moarte! Plin de bucurie striga nefericitul popor: Saltați și vă veseliți! Isus e condamnat! Trebuie omorât îndată, cât să poate de îngrabă! Aduce-ți crucea să-l vedem încă astăzi spânsurat pe lemn, că mâne ni-se încep Paștile!

S'au aruncat asupra Lui, l'au desbricat de haina mohorită îmbrăcându-l cu ci-mașa sa, ca după spusele sf. Ambroziu să-l recunoască mulțimea că El e individul acela, care a vrut să tragă pe sfoară întreg poporul dându-se de Mesia. „Dezbrăcat-au de pe el haina și l'au îmbrăcat în hainele sale și l'au dus să-l răstignească“ Mt. 27. 31.

Punând mâna pe două grinzi au făcut cruce din ele și punându-o în spatele lui Isus i-au poruncit să o ducă la locul de perzare.

Dumnezeule! Ce tirănie a pune o povară așa de mare pe spatele unui om chinuit și plin de sânge, căruia într'atâta i-

nu în Ardeal să nu facă nimic. Nici școală să nu ridice, nici comasare să nu introducă, nici chestii bisericesti-școlare să nu rezoalve până ce cuvântul aprobător -- ori reprobător alui Emke nu s'a spus. Și până când Emke în statutele vechi era preocupată numai de afacerile culturale și economice ale maghiarilor din Ardeal, în statutele nouă își arogă drepturi de a se amesteca cu dinadinsul în afacerile noastre la toate ocaziunile. E bine să se știe aceasta căci eventuala aprobare a proiectului de statute va provoca de bună seamă cea mai îndârjită luptă în privința acestui al doilea guvern în țara Ardealului.

Impărțirea circumscriptiilor electorale.

În cele următoare publicăm noua împărțire a cercurilor electorale cu sediul și conumele aparținătoare. Nostim, că datele statistice le-am luat din statistica oficială a statului și nu am indicat nrul populației aparținătoare cutărei naționalități, când acela e mai mic de zece. Publicăm deocamdată numai cât ne îngăduie spațiul.

A) Comitatul Albei-inferioare.

(Are patru cercuri electorale).

I. Cercul electoral: Vințul de jos.

Îi aparțin următoarele comune:

Vințul de jos (Alvincz) 3854 loc. din cari rom. 2889, mag. 813. Alămor (Alamor) 1643 loc., rom. 1424, mag. 216. Oarda de jos (Alsóvárada) 583 loc., rom. 475, mag. 71. Berghin (Berve) 1623 loc., rom. 731, mag. 25. Cergăul mic (Bolgársgerged) 662 loc., rom. 649. Boz (Buzd) 1013 loc., rom. 646, mag. 25. Tapu (Csicsóholdvilág) 1080 loc., rom. 695, mag. 13. Drașov (Drassó) 1017 loc., rom. 944, mag.

71. Lupu (Farkastelke) 814 loc., rom. 810. Oarda de sus (Felsővárada) 1445 loc., rom. 1444. Ungurei (Gergelyfája) 1279 loc., rom. 375. Doștat (Hoszútélke) 1147 loc., rom. 1145. Sângătin (Kisenyed) 812 loc., rom. 750, mag. 59. Broșteni (Kiskerek) 690 loc., rom. 649, germ. 33. Gusu (Kisludas) 980 loc., rom. 580, nemți 389. Coțta (Kocsa) 555 loc., rom. 514, mag. 37. Cut (Kuttfalva) 1843 loc., rom. 1837, Loamneș (Ladamos) 382 loc., rom. 311, mag. 17. Cergăul mare (Magyarserged) 1040 loc., români 1040. Mănărade (Monora) 1068 locuitori, români 403, sași 652, mag. 13. Bogatul român (Olahhogát) 1218 loc., rom. 1193, mag. 25. Daia română (O'áhdálya) 2132 loc., rom. 2091, mag. 15. Oláhgorbó 1221 loc., rom. 1193, mag. 25. Örményszékes) 1608 loc., rom. 1565, mag. 29. Păuca (Pokafalva) 1331 loc., rom. 829, nemți 395, mag. 107. So rostin (Sorostély) 1315 loc., rom. 866, sași 352, mag. 97. Spring (Spring) 1451 loc., rom. 1442. Cenade (Szászcsanád) 1857 loc., rom. 1201, sași 591, mag. 65. Spătaș (Szász-patak) 439 loc., rom. 423. Secaș (Székásgyepű) 326 loc., rom. 322. Tân (Székástohát) 889 loc., rom. 876, mag. 13. Roșia (Székásveresegyháza) 1129 loc., rom. 1092, mag. 30. Széptelek) 196 loc., rom. 189. Vingard (Vingárd) 2145 loc., rom. 1201, sași 697, mag. 130. Vizocna (Vizakna) 3920 loc., rom. 2642, mag. 1218, sași 54.

Cercului electoral Vințul de jos aparțin așadar 35 comune cu 45,176 locuitori, din cari 30,295 rom., 3,129 mag. și 3822 germ.

II. Cercul electoral Alba-Iulia cu sediul în loc.

Aparțin comunele:

Alba-Iulia (Gyulafehérvár) 11407 loc., rom. 4033, mag. 5250, nemți 1261. Abrud (Abrudbánya) 3341 loc., rom. 1921, mag. 1246, germ. 151. Trimpoiele (Kénesd) 1043

loc., rom. 1033. Valea dăului (Nagyompoly) 1117 loc., rom. 1010, mag. 81. Roșia (Vesepatak) 3350 loc., rom. 1918, mag. 1404, sași 24. Zlatna (Zalatna) 3823 loc., rom. 2703, mag. 1013.

Alba-Iuliei aparțin 6 comune cu 24174 locuitori, dintre cari 12618 sunt români, 7748 maghiari și 1436 germani.

III. Cercul electoral Ighiu cu sediul în loc.

Aparțin comunele:

Abrudsat (Abrudfalva) 4977 loc., rom. 4829, mag. 122. Cărpiniș (Abrudkerpenyes) 1514 loc., rom. 1500. Acmar (Akmár) 1128 loc., rom. 1115. Cioara inf (Alsócsora) 1796 loc., rom. 1756, mag. 39. Galda de jos (Alsógárd) 1417 loc., rom. 1390, mag. 17. Gârbova inf (Alsóorbó) 650 loc., rom. 624, mag. 26. Tartoria (Alsótárlaka) 782 loc., rom. 769, mag. 13. Sôhodol (Aranyosszohodol) 4642 loc., rom. 4608, mag. 21. Bărabanț (Borband) 1211 loc., rom. 1079, mag. 81, germ. 41. Benic (Borosbenedek) 889 loc., rom. 827, mag. 59. Bucerdea vinoasă (Borosbocsárd) 610 loc., rom. 610. Cricău (Boroskrakkó) 1430 loc., rom. 1300, mag. 127. Inuri (Borsómező) 1082 loc., rom. 1082. Bucium (Bucsony) 4634 loc., rom. 4608, mag. 19. Cetea (Csáklya) 1454 loc., rom. 1439. Țalna (Celna) 1115 loc., rom. 1088, mag. 25. Dumitra (Demeterpataka) 547 loc., rom. 542. Stremți (Diód) 1578 loc., rom. 1428, mag. 139. Giamal (Dincmál) loc., 951 rom. 950. Drâmbariu (Drombár) 1030 loc., rom. 1028. Aiudul sup. (Felenyed) 1578 loc., rom. 1057, mag. 521. Geoagiul sup. (Felgyogy) 1608 loc., rom. 1577, mag. 22, germ. 11. Galda sup. (Felsővárada) 970 loc., rom. 964. Gârbova sup. (Felsőorbó) 802 loc., rom. 802. Feneș (Fenes) 1093 loc., rom. 1091. Galtiu (Gáldtő) 487 loc., rom. 452, mag. 29. Intregalde (Havasgárd) 1483 loc., rom. 1465. Dealul Geoagiului

fost perit puterile, de abia să mai ținea pe picioare!

Însă Mântuitorul cu dragoste și-a îmbrățișat crucea. „Și purtând crucea sa a ieșit la locul care se cheamă al căpăținei, care se zicea evreește Golgota“. (Io. 19. 17.) Privește suflete al meu cum se prăbușește Isus sub povara altarului pe care are să-și jertfească viața.

Un scriitor piu zice... că cu ocaziunea patimelor Domnului toate s'au întâmplat într'un mod minunat, pe cum au fost mărturisit pe muntele Taborului Moise și Ilie: „Cari puneau eșirea (patima) lui carea era să o plinească în Ierusalim“. Luca 9. 31. Cine ar fi crezut, că văzînd jidovii ranele lui Isus li-se va mai mări pofta de a vedea sânge? A mai fost cândva un tiran care să-l fi silit pe osânditul slăbit și fără puteri să-și mai poarte și crucea sa pe umerii proprii?

Groză ne cuprinde sufletul, când cercăm să ne gândim câte patimi crâncene a trebuit să sufere Domnul într'o jumătate de zi. Nu se sfârși un chin, și urma altul: Pau legat, Pau palmuit, Pau scuipat. Pau batjocorit, Pau zbiciuit, Pau încununat cu spini, iar acum îl pironesc pe cruce, și înainte de a se stinge, trebuie se mai sufere și zbuciumările crâncene a agoniei. Jidovii cu păgăni au dat mâna și s'au unit preoții cu poporul, să facă din Isus — după profetația lui Isaia — bărbatul durerilor. Judecătorul a

încercat ce-i drept să dovedească nevinovăția osânditului, dar în ori carea aceasta a mai mărit încă durerea lui Isus: de l'ar fi judecat l-a început, nu ar fi fost considerat de mai rău decât Varava nu l'ar fi tractat ca pe un nebun, nu l'ar fi legat de stâlp, nu l'ar fi zbiciuit și nu l'ar fi încununat cu spini.

Să ne întoarcem privirea spre fața minunată a lui Isus. Merge Fiul lui Dumnezeu la moarte să se jertfească pentru ce-i cel-duc la moarte. S'a împlinit profetația lui Ieremia: „Dară eu ca un miel care i dus la junghiere“ (Ier. 11. 19.) Într'adevăr ca pe un miel blând îl duc pe nevinovatul Isus la junghiere.

O tu cetate nemulțumitoare! Cu atâta dispreț conduci prin ulițele tale pe omul care te-a încărcat cu atâtea bunătăți? Dumnezeule! Oare nu face asmenea și omul care după-ce l'ai încărcat cu nenumărate daruri te alungă din inima lui?

În drumul spre Calvar era atât de tristă fața Mântuitorului, încât văzându-l plângeau muierele, și îl urmăreau văierându-se de durerile Lui. „Și după el mergea multă gloată de norod și de muiere care pângea și-l tânguia pe el“ (Luca 23. 27.) Sa întoarcă spre ele Isus și le zice să nu-l deplângă pe el ci să se întristeze de soarta fiilor lor: „Că de fac acestea în lemn verde, dară în cel uscat ce va fi? (Luca 23. 31.)

Vrând Isus ză ne arete prin cuvintele

acestea că e groaznică pedeapsa ce o merităm pentru păcatele noastre, că dacă să poartă în modul acesta cu Hristos Fiul lui Dumnezeu care nu are altă vină decât că e luat asupra sa păcatele noastre și vrea să facă destul pentru ele, la ce soarte să vor putea aștepta adevărații păcătoși cari suntem noi?

Acuma te uită la Mântuitorul tău și vezi suferința. Trupul plin de vînatăi și sânge încheșat, având pe cap cununa de spini, și crucea pe umeri. Încunjurat de dușmani să apropie de locul eșecului, dar nici pe drum nu scapă de batjocura și de îmbolditurile lor.

Dumnezeule! Sfântul lui trup e flendurit de răni, cari se deschid la ori-ce mișcare producând durerile celea mai acute. Încă nu-i răstignit pe cruce, dar simțeste chinurile crucii, întrucât deschide ranele ce le are pe umeri și împinge mai adânc spinii în sfântul lui cap.

O! Cât de crâncene au fost chinurile cele-a suferit Hristos la tot pasul! Și totuși nu-și părăsește crucea, ci o strânge la piept cu mai multă dragoste, vrând să cucerească inimile oamenilor cu ajutorul crucii, după profetația lui Isaia: „Și domnie este pusă pe umerii lui“ (Is. 9. 6.)

Isuse al meu! Cu câtă dragoste te-ai apropiat de muntele Calvarului, ca să aduci minunata jertfă a vieții Tale!

Iubite! Îmbrățișează și tu crucea pen-

(Havasgyogy) 515 loc., rom. 515. Henig (Henningfalva) 1094 loc., rom. 1094. Ighiel (Igenpataka) 766 loc., rom. 766. Craiva (Királypataka) 490 loc., rom. 490. Valea Geogelului (Kisgyogypatak) 797 loc., rom. 795. Mesentea (Kismindszent) 283 loc., rom. 280. Ampoita (Kisompoly) 912 loc., rom. 908. Coşlar (Koslárd) 355 loc., rom. 333, mag. 19. Gârbova de mijloc (Középorbó) 435 loc., rom. 427. Limba (Lombfalva) 360 loc., rom. 348. Ighiu (Magyarigen) 1585 loc., rom. 1182, mag. 379, nemţi 23. Beldiu (Marosbéd) 309 loc., rom. 293, mag. 16. Ciugud (Maroscsüged) 661 loc., rom. 658. Cârna (Maroskarna) 926 loc., rom. 921. Sântimbru (Marosszentimre) 604 loc., rom. 569, mag. 35. Meteş (Metesd) 945 loc., rom. 924, mag. 21. Mihalt (Mihálfalva) 2200 loc., rom. 2148, mag. 51. Miraslău (Miriszló) 854 loc., rom. 365, mag. 422. Mogos 3046 loc., rom. 3026. Musca 1392 loc., rom. 1390. Măjina (Muzsuháza) 773 loc., rom. 758, mag. 15. Ponor (Nagyponor) 1136 loc., rom. 1135. Poiana Aiudului (Nyirmező) 788 loc., rom. 784. Obreja (Obrázsa) 542 loc., rom. 514, mag. 21. Herepea (Oláhherepe) 986 loc., rom. 986. Lopadea (Oláhlapád) 697 loc., rom. 686. Răchişel (Oláhrákos) 181 loc., rom. 180. Galaş (Ompolygalac) 750 loc., rom. 730, mag. 19. Presaca (Ompolygyepü) 640 loc., rom. 629. Chişfalău (Ompolykisfalud) 912 loc., rom. 895, mag. 13. Pătrângenii (Ompolykövesd) 1066 loc., rom. 1045, mag. 14. Poiana (Ompolymező) 549 loc., rom. 536. Găureni (Ompolyszada) 317 loc., rom. 314. Straja (Öregyház) 1057 loc., rom. 1051. Păclişa (Poklos) 902 loc., rom. 902. Răcătău (Rakato) 533 loc., rom. 533. Rămet (Rémété) 1911 loc., rom. 1903. Şard 1689 loc., rom. 1503, mag. 186. Şauşa (Sóspatak) 673 loc., rom. 673. Olteni (Szabaderdő) 114 loc., rom. 114. Sărăcsău (Szarakszó) 389 loc., rom. 382. Corna (Szarvaspatak) 801 loc., rom. 793. Colibi (Székás) 326 loc., rom. 322. Beşinău (Besenyő) 698 loc., rom. 687. Ohaba (Székásdabasza) 1502 loc., rom., 1483 mag. 17. Totoiu (Táté) 967 loc., rom. 965. Tibru (Tibor) 809 loc., rom. 807. Tăuţi (Totfalud) 656 loc., rom. 647. Cacova (Urhász) 1156 loc., rom. 1156. Oieşdea (Vajasd) 886 loc., rom. 393 mag. 484.

tru iubirea scumpului Isus, că doar el încă a îmbrăţişat-o pentru dragostea ta. Iată-l cum îşi duce crucea înaintea ta, invitându-te să faci şi tu asemenea; „De vrea cineva să vie după mine — să ia crucea sa şi să vină după mine“ (Mt. 16. 24).

Isuse Dumnezeule! Nu vreau să te părăsesc ci vreau să-ţi servesc până la moarte, însă te rog pentru meritele Tale câştigate în drumul acesta dureros să-mi dai putere să sufer cu paciinţă năcazurile ce vor să-mă ajungă! O, Tu mi-ai îndulcit durerile şi năcazurile, căci cu dragoste şi căldură le-ai îmbrăţişat!

„Iară eşind afară au aflat pe un om anume Simion Chirineu pe acesta l'au silit să aducă crucea lui“ (Mt. 27. 32). „Au pus crucea pe el ca să-o ducă după Isus“ (Luca 23. 26).

Oare au făcut-o aceasta din milă faţă de El? Nici de cum, ci din ură şi răutate. Au băgat de samă, că Domnul slăbeşte la pas ce merge şi s'au temut nu cumva să moară pe drum. I-au uşorat povara, fiindcă

Cercului electoral Ighiu aparţin aşadară 77 comune cu 84.900 locuitori, dintre cari 79.798 români, 2.962 maghiari şi 75 germani.

Cercul electoral Aiud.

Aparţin comunele:

Crăciunel (Alsókarcsonyfalva) 1223 loc., rom. 1063, mag. 151. Asinip (Asszonynépe) 604 loc., rom. 454, mag. 137. Blaj (Balázsfalva) 2122 loc., rom. 1492, mag. 475. Botez (Batizfalva) 343 loc., rom. 340. Bucerdea grănoasă (Buzásbocsárd) 1871 loc., români 1162, mag. 633. Cecălăca (Csekelaka) 798 loc., rom. 260, mag. 536. Ciunbrud (Csombrod) 845 loc., rom. 450, mag. 297. Ciunga (Ccongva) 1118 loc., rom. 954 mag. 147. Ciufud (Csüföd) 709 loc., rom. 674, mag. 24. Aţintiş (Cintós) 690 loc., rom. 515, mag. 122. Alecuş (Elekeş) 734 loc., rom. 675, mag. 32. Sâncraiu (Enyedszentkirály) 602 loc., rom. 412, mag. 179. Uioara de sus (Felsőmarosujvár) 4051 loc., rom. 1812, mag. 2136, germ. 76. Cuguzel (Fugad) 739 loc., rom. 704, mag. 16. Gâmbaş (Gomboştelke) 473 loc., rom. 216, mag. 225. Hopârta (Háporton) 844 loc., rom. 790, mag. 27. Hântia (Hari) 770 loc., rom. 532, mag. 223. Spânlaca (Is-pálaka) 1131 loc., rom. 1073, mag. 52. Istiham (Istvánháza) 416 loc., rom. 52, mag. 364. Oenişoara (Kisakna) 590 loc., rom. 584. Pogida (Kisapahida) 345 locuitor, rom. 327. Blaj-sat (Kisbalázsfalva) 1144 loc., rom. 689, mag. 445. Cutin (Kutijfalva) 719 loc., rom. 104, mag. 609. Nandra (Lándor) 329 loc., rom. 250, mag. 69. Lőrinc (Lőrinczeve) 397 loc., rom. 191, mag. 206. Băgău (Magyarbagó) 650 loc., rom. 552, mag. 97. Beta (Magyarbecse) 698 loc., rom. 102, mag. 598. Bichiş (Magyarbükkös) 808 loc., rom. 50, mag. 757. Cisteiul maghiar (Magyarcsesztve) 701 loc., rom. 337, mag. 266. Fărău (Magyarforó) 1119 loc., rom. 1045, mag. 73. Herepea (Magyarherepe) 491 loc., rom. 368, mag. 89, germ. 10. Căpud (Magyarkapud) 478 loc., rom. 330 mag., 148. Lopadea (Magyarlapád) 899 loc., rom. 34, mag. 856. Ozd (Magyarozd) 888 loc., rom. 10, mag. 846. Soimuş (Magyarsólymos) 210 loc., rom. 101, mag. 101. Şilea (Magyarsúlye) 907 loc., rom. 638 mag. 205. Sânbenedic (Magyarszentbenedek) 886 loc., rom. 559, mag. 327. Ciuciu (Maros-

csucs) 504 loc., rom. 267, mag. 234. Ghieja (Marosgezse) 1317 loc., rom. 852, mag. 308. Gâmbaş (Marosgombás) 483 loc., rom. 216, mag. 255. Căptalan (Maroskaptalan) 552 loc., rom. 467, mag. 80. Copand (Maroskoppánd) 417 loc., rom. 192, mag. 217. Noşlac (Marosnagy-lak) 1129 loc., rom. 708, mag. 418. Orosia (Marosoroszi) 278 loc., rom. 254. Sâniacob (Marosszentjakab) 441 loc., rom. 414, mag. 27. Uioara (Marostújvár) 4051 loc., 1812 mag. 2136, germ. 76. Mişcreac (Megyerék) 474 loc., rom. 462, mag. 12. Micloşlaca (Mikloslaka) 572 loc., rom. 556. Silivaş [Mikoszilvás] 538 loc., rom. 430, mag. 85. Aiud (Nagyenyed) 7494 loc., rom. 1666, mag. 5605, germ. 130. Medres (Nagymedrés) 515 loc., rom. 15, mag. 468. Cisteiul român (Oácsesztve) 685 loc., rom. 664, mag. 11. Petrilaca (Náhpéterlaka) 1133 loc., rom. 1087, mag. 47. Turdaşul român (Oáhtordos) 692 loc., rom. 660, mag. 26. Peşelca (Pacalka) 647 loc., 620. Tâmpahaza (Tompaháza) 419 loc., rom. 339, mag. 15. Teiuş (Tövis) 2878 loc., rom. 1623, mag. 1088, germ. 48. Tûr (Túr) 1589 loc., rom. 1107, mag. 474. Odverem (Vadverem) 369 loc., rom. 365. Veza (Véza) 539 loc., rom. 506, mag. 21, germ. 12.

Cercului Aiud aparţin 61 comune cu 60581 locuitori, dintre cari sunt români 35618, maghiari 23670, germani 352.

Comitatul Braşov. I. Oraşul Braşov, 2 circumscripţii.

II. Circumscripţia electorală Feldioara. Sediul Feldioara. Comunele: Apácsa, Barcaszentpéter, Botfalva, Földvár, Krizba, Pázmár, Szászhermány, Szászmagyaros Szászveszermart.

III. Circumscripţia electorală Satulung. Sediul Satulung. Comunele: Bácsfalva, Csernátfalva, Hosszfalva, Püchleroc, Tatraug, Tükös, Zajzon.

IV. Circumscripţia electorală Vidombac. Comunele: Barcarozsnyó, Barcaufalva, Feketehalom, Hóltövény, Keresztényfalva, Szászvolkány, Vidombák.

Comitatul Cenană. I. Circumscripţia electorală Bătania. Sediul Bătania. Comunele: Battonva, Csanédapáca, Dombegyháza, Dombegyháza, Domiratos, Kevermes, Kisiratos, Kunágota, Magyarbánhegyes, Magyardombegyház, Mezőkovacsáza, Nagrbánhegyes, Reformatuskovacsáza, Tornya, Végegyháza.

II. Circumscripţia electorală Nădlac. Sediul Nădlac. Comunele: Ambrózfalva, Apátfalva, Csanádalberti, Csanádpalota, Földéak, Királyhegyes, Köveg, Magyarcsanád, Mezőhegyes, Nagylak, Nadymajláth, Pitvaros, Pöpköle, Sajtény.

Comitatul Făgăraş. I. Circumscripţia electorală Arpas. Sediul Arpas. Comunele: Alsóárpás, Alsóporumbák, Alsoszombatfalva, Alsócsa, Alsóvist, Besimák, Betlen, Breáza, Dezsán, Dragus, Dridif, Felsőárpás, Felsőporumbák, Felsőcsa, Felsővist, Földvár, Gainát, Galac, Hersésv, Huréz, Illény, Jás, Kelelfelsőszombatfalva, Kerc, Kisberivoj, Kisvajdalfalva, Kolun, Kopacsél, Korb, Lisza, Luca, Ludisor, Marginen, Nagyberivoj, Nagyvajdalfalva, Netot, Nyugotifelsőszombatfalva, Oláhujfalva, Oprakercisóra, Posorta, Reusor, Rakkor, Sebes, Skorei, Strezafiercisóra, Szarata, Szeszcsor, Szevesztrény, Telekiréce, Vajdarece, Voila.

II. Circumscripţia electorală Făgăraş. Sediul Făgăraş. Comunele: Almásmező, Alsókomána, Alsómoács, Alsóvenicse, Bucsum-Felsőkomána, Felsőmoács, Felsővenicse, Fogaras r. t. v., Fudáta, Grid, Holbák, Kucsaláta, Lupşa, Magura, Mundra, Ohába, Osinka, Otohán, Páro, Persány, Pestera, Predéak, Sarkaica, Sárkány, Simon, Sirnea, Szohodok, Szunyogszék, Todorica, Törösvár, Ujsinka, Ujtóhán, Vád, Viedény, Zernest.

nu doreau să-l vadă numai mort, ci să-l vadă şi spânzurat pe cruce, ca astfel moartea asta să fie o peată ruşinoasă pe amintirea Lui! E de ştiut că blăstăm era partea celor restigoiţi. „Blăstămat de Dumnezeu este cel spânzurat“ (V. Moise 21. 23).

Pentru aceasta jidovii nu pretindeau dela Pilat numai moartea lui Isus zicând: omoară-l, ci urlau cu strigăte sălbătice: restigneşte-l, restigneşte-l! Să-l spânzure, ca numele lui să rămână pătat şi de batjocură pentru totdeauna, ca şi amintirea lui să peară. Acesta era scopul lor. După zisa lui Ieremia: „Şi să-l stârpim din pământul celor vii ca nici numele lui să nu să mai amintească“ (Ier. 11. 19).

L'au uşurat pe Isus de povara crucii, cu scopul să rămână în viaţă şi să-şi poată vedea dorinţa împlinită: de al şti că moare pe cruce, pe lemnul ruşinei şi a batjocurei. O, Isuse al meu, cât ai fost de despreţuit! Tu eşti nădejdea şi iubirea mea!

(Va urma).

I. Belu.

Exerciții spirituale preoțești în Dej.

La cererea Reverendisimului Domn Dr. Octavian Domide, canonic și președinte al sfințelor misiuni din dieceza gr. cat. a Gherlei, Ilustritatea Sa Preatnțeleptul Arhiepiscop Dr. Vasile Hossu, îl încredințează, ca în zilele de 25 și 26 Martie a. c., să convoace clerul din tractele protopopești a Cățcăului, Reteagului, Olpretului, Vadului, Ciocmanului și Surducului, pentru a să prezența în orașul Dej, și-a fi de față la exercițiile spirituale obligatoare pentru preoțimea acestui cerc.

La ora 6^{1/2} Rev. Domn Dr. Oct. Domide, urcând amvonul, dă citire grațiosului meseris al Ilustrității Sale Bunului Episcop prin care i-se condece conducerea acestor exerciții, comunicând totodată împărtășirea binecuvântării Arhieresti asupra celor, cari vor asista la exerciții, după cari toți, în cântând rugăciunea „Împărate Cereșc” rostește prima meditațiune, luând ca motto cuvintele sf. Ap. Pavel, îndreptate către Timoteiu în Ep. II-a c. I v. 6.

„Îți aduci aminte, ca să re-nălzești darul lui Dumnezeu, care este întru tine prin punerea mânilor mele”.

La ora 10^{1/4} rostește meditațiunea despre obligațiunile preoțești, luând ca motto cuvintele Eccleziastului c. XII. v. 13 „Teme-te de Dumnezeu, împlinește voile lui, ține poruncile lui, căci aceasta este tot omul”.

După prânz la ora 2 preoții cântă Paraclisul Preacuratei, după care rostește oratorul a treia meditațiune purcezend din cuvintele Domnului dela Ioan. c. XX. v. 23 „Căroră veți ierta păcatele se vor ierta, și căroră le veți ținea vor fi ținute”.

La șapte ore seara s'a rostit Dupăcinarul și cei prezenți și-au examinat conștiința.

A doua zi, cum din preșară s'a făcut cunoscut la nouă ore a. m. Rev. Domn, rostește a cincea meditațiune, purcezend din cuvintele Domnului: „Celce voiește să vină după mine, să se lapede de sine și să-și ia crucea sa și să-mi urmeze” (Marc c. VIII v. 34).

La ora 10 să începe celebrarea sf. Liturghii asistând 50 preoți — majoritatea celebranți, la finea căreia s'au împărtășit cu sf. Cuminecătură, pe lângă toți preoții și la 500 mireni și militari, ceace a decurs până la ora 1^{1/4} p. m. după care cu toți din genunchi au adorat Trupul și Sângele Domnului.

La ora 2 p. m. la signalul clopotelor preoții și mireni iar în mulțime mare s'au adună în Biserică și să pregătesc pentru a asculta meditațiunea a VI-a, având de motto cuvintele Domnului îndreptate către scenicii Săi: „Ridicați ochii voștri și priviți egoarele, că sunt deja albe și gata de seceriș” (Ioan c. IV v. 35).

După aceasta preoțimea și poporul cântă Doxologia cea mare, iar M. On. Domn Protopop al tractului Cățcăului — Ilariu Boroș rostește rugăciunile dela Litie.

Fieștecare apoi, preoți și mireni, ne-am depărtat, ducând în suflete celea mai vii și salutari propusuri. Preoții vor continua cu îndoit zel activitatea noastră pastorală, iar mireni laudând pe Dumnezeu și zicând: „Nici când nu am auzit ca acestea”.

Cu ocaziunea acestor exerciții spirituale preoțești au azistat și mireni de toate categoriile, căci din minunatele meditațiuni, rostite și aceștia s'au putut lumina, cât de grea și mare responsabilitate cade asupra preoțimii conducerea sufletelor la mântuire și de câtă vază și cinste trebuie să se împărtășească preotul bun din partea credincioșilor încă în aceasta lume; și să nu se lase seduși de unii amăgitori, cari bîrfesc tagma preoțească și sfințele așezăminte ale Bisericii noastre gr. cat. ba încă în orbilor au înființat ici-colea așa pumita sectă a „Pocăiților”.

În fine se poate aduce toată lauda și mulțăminta publicului de elită românesc precum și poporului din orașul Dej, pentru dragostea, cu care au ocrotit în locașurile lor pe preoții participanți la aceste sfințe deprinderi. Să vede, că tip străns cu toată pietatea, admirațiunea și atragerea către sfințele și salutarele noastre așezăminte bisericesti și nu sunt străini de a se adăpa din apa cea vie, care izvorăște din sfânta Taină a Cuminecăturii.

Gavril Marțian, paroh gr. cat.

Diverse.

Din cauza sfinței sărbători a *Bunevestiri* de Marți, Nrul proximal „Unirii” va apărea Joi în 9 April.

Printul Carol al României a fost decorat din partea țarului Nicolae cu ordinul sf. Andrei.

Fundațiunea Gojdu, în ultima ei ședință, ținută la Budapesta, sub presiul I. P. S. Sale metropolitul Meșianu, a aprobat bilanțul, care prezintă o avere de 8.393.814 cor. față de 1.055.216 cor. pasiv. Din fundatiune s'au împărtășit, în decursul anului trecut 216 tineri din gimnaziu și universitate, în suma totală de 108.170 cor. Cei mai mulți bursieri urmează cursurile universitare la Cluj și Budapesta.

Congresul interțional de pace se va convoca la ia 1917 în Haga. Toate statele vor fi invitate de guvernul din Olanda, să-și trimită delegați.

Declarațiile Principelui Ferdinand. „Munchener Neueste Nachrichten” confirmă știrea, cum că Principele moștenitor al României cu ocazia vizitei sale la Berlin a spus că în ultimul an s'a constatat o oarecare răceală între România și Tripla alianță. Totuși România se conformează politicii triplei alianțe, căci aceasta este o condiție vitală a României.

Ajurnarea Camerei. Afăm, că în curând ședințele camerei se vor suspenda prin edict regal. Se vor redeschide în 20 April, când se vor termina agendele constituirii. Delegațiile se vor convoca pe ziua de 23 April și vor fi deschise, probabil, prin însuș Monarhul.

Întâlnire de domnitori. În jumătatea primă a lunii August vor conveni Țarul Rusiei cu împăratul german Wilhelm. Probabil că la întâlnirea lor vor lua parte și cancelarul imperial Betman-Holwey și Sasnow ministrul de externe rusesc.

Manevrele de toamnă se vor ținea în comitatul Vas. Comisiunea ofițerilor superiori a aflat de potrivit terenul din preajma orașelor Körmend, Némétujvár și Szentgothárd.

La fondul casei împreunate cu hală de vânzare, administrat de „Societatea meserieșilor români din Blaj”, au intrat următoarele contribuiri: Dni Aristid D. Pulopolo, mare proprietar, București 60 cor., C. Litzica, direct. la sf. Sava, București 20 cor., dela petrecerea tinerilor industriași români din Blaj 50 cor., Constantin Pop, revizor expert al „Solidarității” 10 cor., dr. Ioan Pantea, adv., Vașarheiu 5 cor., Ioan Triț, preot, Tăuni, 3 cor., Iuliu Bardosy, inspector reg. în pens., Sibiu, dr. Gavril Tripon, adv., Bistrița, dr. Iulian Pop, adv., Bistrița, N. N., dr. Petru Fabian, canonic, Gherla câte 2 cor., dr. G. T., Constantin Herța, dir. de bancă Seliște, Nicolae Manța, farmacist, Șeitin, Gavrilă Metea, cand. de preot toți câte 1 cor.

La fondul văduvelor și orfanilor de meserii dl Samuil Spinean a dat 7 cor. colectați cu prilejul ospățului lui Vasile Voicu.

Pentru contribuiri mulțamește *Gavrilă Precup*, prezident.

Contele Berchtold, după cum anunță ziazele din urmă, a cerut extradarea lui *Mandasescu* (care a împrumutat pasaportul lui Catarow) și a femeilor *Marietta Salamon* și soția lui *Himes*, cari au avut cunoștința de atentatul, ce se pregătia la Dobrițin.

Toți trei sunt supuși austro-ungari.

Sărbătorirea dlui A. D. Xenopol. Se știe că profesorii de la facultatea de litere din Iași au adus la cunoștința savatului istoric și profesor d. A. D. Xenopol că au luat decisiunea de al sărbători printr'un banchet pentru onoarea ce i-s'a făcut de a fi ales membru al Academiei de Științe morale și politice din Paris.

D. A. D. Xenopol a răspuns colegilor săi de facultate că primește cu plăcere banchetul ce i-a fost oficiat.

Intru cât însă d-sa pleacă zilele acestea la Paris pentru a ține acolo discursul de recepție la înalta instituțiune culturală al cărei membru a fost numit, savantul profesor leșean, și-a exprimat dorința ca banchetul să aibă loc în urma reîntoarcerii d-sale din Capitala Franței.

Nou record în aviație. Pilotul Linnekogel pe un aparat Rumpler a stabilit un record de înălțime ajungând 6300 metri.

Îngrijirea copiilor. Cu numărul de astăzi începem valoroasa publicare a d-lui Dr. Vasile Hâncu, medic arhidiecezan și profesor de igienă în Blaj, asupra îngrijirii și bolilor copiilor mici. Chestia fiind de o importanță deosebită, credem, că facem un serviciu publicului nostru când atragem atenția celor interesați asupra publicației din partea literară a foii noastre.

Asentările. din acest an vor dura, conform ordinului dat de minister, din 22 Aprilie până în 20 Iunie.

Sirolin
„Roche”

Recomandat de medici în toate
Îmbolnăvirile Organelor de respirație

In morburi de plămâni,
Cataruri bronchiali,
Tusă convulsivă,
Scrofuloasă copiilor.

Se află în toate Apotecile
cu 4 Coroane sticla.

Partea Literară.

Sfaturi pentru mame cum să se îngrijească de noii născuți

de Dr. V. Hâncu,

medic arhidiecezan și profesor de igienă.

Mortalitatea mare a noilor născuți, mai ales dela naștere până la vârsta de 1 an — un an și jumătate, atât la orașe cât și mai ales la sate, a atras atenția lumii medicale.

Iar statisticele mai mult sau mai puțin exacte de numărul mare al mortalității noilor născuți au pus pe gânduri pe unii medici, cari în dorul de a afla adevărata cauză a acestor mortalități, au început a se interesa mai de aproape de soarta micilor sugaci. Astfel, că prin sfaturi bune — scrieri — și prin diferite broșuri, au pus la îndemână fiecărui voitor de bine un izvor bogat de îndrumări sănătoase, prin cari ne arată, ce trebuie să facem, ca să ferim pe micii noștri copilași de a se îmbolnăvi și a muri. Ne arată prin exemple cauzele atâtor boale omorâtoare, de cari ferindu-ne ușor vom putea scăpa cu viață pe micul sugaci.

Ne pun la dispoziție o igienă bogată, plină de sfaturi bune și folositoare, pe care bunele mame urmându-le, își vor scăpa cu siguranță copilașii lor dela o moarte sigură. De acest dor împins și subsemnatul și mai ales îndemnat la prelucrarea acestei broșuri de Reverendissimul neobositul canonic Gavril Pop, m'am hotărât să pun la dispoziție publicului această modestă cărticică, în care familia și în special mamele vor găsi sfaturi foarte folositoare pentru dânsule și în special pentru copilașii lor.

* * *

Orice femeie rămasă însărcinată, prezintă oare cari semne, după cari mai mult sau mai puțin se poate deduce, că e împovorată. Aceste semne pot fi: greață, vărsături mai ales dimineața, schimbarea caracterului, adeseori nervoasă, sau dacă e nervoasă devine blândă, unele poște pentru unele lucruri, oprirea regulelor (menstruației) etc. Nici odată însă și nimenea nu va putea spune cu siguranță, că cutare sau cutare femeie e împovorată, decât numai dela a 4-a și jumătate lună în sus. Atunci, când copilul începe a mișca și mama îl simte, când i-se aud bătăile inimii și când i-se aude suflul, deci pe lângă aceste 3 semne, și pe lângă altele ce se vor mai expune se va putea spune cu siguranță, că cutare, sau cutare, femeie e însărcinată.

Ori ce femeie va purta fătul în sinul său nouă luni sau dela 270—280 zile.

Unele femei, când sunt însărcinate, prezintă oarecari manifestări particulare, așa, bunăoară, unele au o greață atât de mare, că tot varsă. Altele au durere de cap mare, altele se petează pe față, altele au poște diferite. În asemenea cazuri se recomandă sfatul medicului întotdeauna.

Nașterea fiind un act important și de multeori împreunat ca pericole mari, — femeia trebuie încă înainte de termin să observe oarecari reguli — că oasele basenului să fie bine conformate, să nu fi suferit de boale de oase, cari prin diformare ar putea să strimteze ba-

sanul, fapt ce ar îngreuna facerea și ar pune pe mamă în pericol. Aici sfatul unui medic e neapărat.

Maideparte organele nașterii trebuie să fie normale și — ca mai important — poziția copilului la naștere să fie bună, adică: sau cu capul sau cu picioarele în jos — celelalte poziții sunt întotdeauna periculoase. O moașă bună în asemenea cazuri va putea ști întotdeauna prezența, și dacă e sau nu lipsă de ajutorul medical. De multeori răul femeii în timpul sarcinei e atât de mare, încât medicul e silit să provoace avort. Avortul însă atât cel făcut de moașă sau medic cât și avortul fără voie sunt foarte periculoase lăsând urme adânci în sănătatea femeii¹⁾.

Momentul nașterii.

Încă cu câteva ore dacă nu (în unele cazuri mai ales la cele ce nasc pentru primaoră) cu o zi, sau cu două, înainte de naștere se încep așa numitele dureri ale facerii. Durerile acestea sunt foarte neregulate: apar și dispar, vin și trec, se repetă încontinuu și din ce în ce mai des și mai mari cu cât se apropie timpul, sau momentul facerii. Moașa trebuie chemată la timp și să supravegheze cu multă băgare de seamă facerea, examinând cu atențiune starea femeii, starea organelor nașterii femeii. Mărimea basenului, pe unde iasă copilul — dacă nu e vre-o strâmtoare a basenului datorită unor rupturi sau fracturi de oase vindicate rău, greșit și rămase necunoscute din copilărie, ceea ce ar putea îngreuna nașterea punând în pericol atât pe mamă cât și pe copil.

Pe de altă parte trebuie examinat cu multă băgare de seamă poziția copilului: dacă vine cu capul, sau cu picioarele în jos și nu cumva e în o poziție greșită, ceea ce moașa trebuie să cunoască, atunci să facă cunoscut bărbatului și să cheme medicul la timp spre a se putea încunjura o nenorocire. Femeia însărcinată înainte de momentul nașterii trebuie să facă o scaldă caldă, să se îmbrace curat, iar patul, în care naște, să-l îmbrace cu haine curate. Casa să fie curată și de curând văruită. Dacă e iarnă să se facă foc, să fie cald. Moașa va supraveghea, ca să nu fie mulți în casă și mai ales copii mici, ori fumători, ori bolnavi. Albiturile copilului să fie gătite de mamă încă dinainte și puse toate la îndemână. Apă caldă și curată în cantitate mai mare să fie întotdeauna la îndemână. Moașa să fie îmbrăcată într'o blusă albă și curată, mâinile să-i fie foarte curate, mai ales în timpul când caută femeia. — După scurgerea apei în curând trebuie să urmeze facerea. Patul trebuie astfel făcut, ca de căpătâiul lui să se poată prinde femeia în timpul scrementelor, înlesnindu-i prin aceasta foarte mult nașterea. La ieșirea fătului trebuie să păzească ruperea gâtului (perineului) pe de altă parte: dacă nu cumva copilul are buricul învăluit pe după gât, ceea ce la ieșirea lui ușor s'ar putea produce ruperea buricului și cu el moartea copilului, sau sugrumarea lui. Ori ce femeie încă înainte de naștere, trebuie să fie provăzută cu cel puțin 3—4 lepedee albe și curate, 3—4 ștergare curate. Apă caldă fiartă, un pachet de 200 gr. de vată, un litru acid carbonic 2%. Mătasă pentru buric, foarfeci curate, săpun, un blid mare (lighian) pentru spălarea mâinilor.

(Va urma)

¹⁾ Avortul nu se poate provoca de cât de medic în cazuri excepționale când viața mamei e în pericol, ci nici odată de nimenea altul fiind aspru pedepsit prin lege.

BIBLIOGRAFIE..

A apărut:

„Bucură-te Marie“ de Fr. Xav. Wetzel în traducere de Ion Belu. Retipărită din coloanele „Unirii“ într-o broșură drăguță de 80 pag. cu literele dlui Alexandru Anca din Gherla.

„Bucură-te Marie“ e un mărgăritar splendid între număroasele scrieri de apologetică populară a marelui scriitor catolic Wetzel. Impărțită în 7 capitole explică „Salutarea îngerească“ făcând totodată niște reflexii de toată frumusețea. Laudele și afectele adresate Maicii Domnului au menirea să-l alipească pe om mai mult de virtute; și încălzii de razele unei iubiri cerești față de multele noastre imperfecțiuni și mizerii ne aprindem de un dor ferbinte de a ne apropia de Maica și Ocrotitoarea noastră rugându-o să ne primească de fii ai Ei. Astăzi, când cu bucurie înregistrăm în coloanele acestei foi înființarea atâtor „Reuniuni Mariane“ și mai ales, când vedem, că Preasfințitii dela Gherla, Orade și Lugoj să pun în fruntea mișcării fălfăind steagul curat al Vergurei, când în Biserica noastră se simt undele binecuvântate al unui curent mai presus de grijile zilnice, credem, că „Bucură-te Marie“ a apărut la timpul cel mai potrivit. Sperăm, că sufletele pii să vor împrietini în grabă cu cântecul această adunând din ce în ce mai multă miere dintre sirele ei.

Se recomandă cu toată căldura tuturor adoratorilor Maicii Domnului, membrilor „Reuniunilor Mariane“ și preoților, precum și ca cea mai potrivită cântecul de premiu școlarilor și ca lectură folositoare cărturarilor dela sate.

Se poate procura dela dl Ion Belu, cleric Blaj (Seminar) precum și dela Institutul de arte grafice Alexandru Anca din Gherla cu prețul de 50 fil. + 5 fil. porto.

Pentru teatrele dela sate cea mai potrivită piesă e

O vișoară,

piesă populară în 3 acte de Octavian Prie. Umorul sănătos și motivele luate din viața noastră ardelenescă o fac una dintre cele mai atrăgătoare opere teatrale. S'a predat pretutindenea cu mare succes. Se află de vânzare la *Librăria seminarială din Blaj* (Balázsfalva) și costă 60 fil. plus 5 fil. porto.

Biblioteca „Unirii“.

1. Ben Hur, sau zilele lui Mesia de Lewis Valace, 2 vol. 2-90
2. M. Eminescu, *Studiu critic* —90
3. Câteva momente din începutul bisericii române, de C. Auner —20
4. Nume de familie la românii din Ungaria, de Alesiu Viciu —12
5. Din viața lui I. Micul, de M. Străjan —16
6. Albertina, povestire de Dr. V. Bojor —30
7. Cestiuni din dreptul bis. unite p. I. II. 3-40
8. Cele două fețe ale lumii, de Nicu —30
9. Ziua deșteptării, de Aurel Fodor —16

Biblioteca din Blaj.

1. Vestitorii credinții vol. I. —24
2. Impresii —24
3. Sfânta Casă din Loreto —24
4. Floricele din raiu —24
5. Calea spre fericire —30

Posta Administrațiunii.

Am primit și chităm abonamentul dela: *Morosliget* pe 1914. — *Erzsebetbánya* pe 1914 sem. 1-iu. — *P. P. O. București* 1/7 1912—1/7 1914. — *Sântejude* pe 1913 și 1914. — *Agârbiciu* pe 1/7—15/11 1902. Vă rugăm a depura și restanța anilor următori. Foaiă am dispus să Vă meargă. — *I. M. Velj.* În restanță sunteți numai pe anul acesta, dela 1-a Ian. începând. Am trimis recerări la toți abon. și așa n'are să Vă supere. Am contras împrumut pe interese, plătite înainte, ca să putem achita datoria la tipografie. Așadar, suntem siliți a stărui și noi pentru plătirea înainte a abonamintelor, căci numai așa putem fi în stare a suporta cheltuielile *curente*, împreunate cu edarea foii, cari toate trebuie plătite înainte. — *G. P. de B.* pe 1/10 1911—1/10 1912. — *Csengerűfalu* pe 1914 sem. 1-iu. — *Lelești* pe 1/9 1907—1/7 1908. — *Cistelec* pe 1914 sem. 1-iu. — *Sanislău* pe 1/10 1912—1/10 1913. — *Oiosigul rom.* pe 1914. — *Monorfalva* pe 1/12 1907—1/6 1909. Vă rugăm a depura și restanța anilor următori. — *Dr. E. A. Nocrich* pe 1/3—1/7 1912. — *Alsókosdly* pe 1/4—1/7 1914. — *Dr. I. M. Dés* pe 1/11 1912—1/11 1913. — *Hunedoara* pe 1914. — *Dr. I. N. Gherla* pe 1914 pătrarul al 2-lea. — *Gădălin* pe 1914. — *Luna de Arieș* pe 1906 și 1907 sem. 1-iu. — *Sănmărtinul sărat* pe 1914 sem. 1-iu. — *Reun. cet. & Cânt A.-Iulia* pe 1/1—1/10 1914.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Iconostase.

La subscrisul se află — ocașional — spre vânzare toate chipurile de lipsă pentru trei Iconostase. Doue Iconostase de format mai mic, cu 4 chipuri principale, 6 de serbători, 12 cu Apostolii, 1 Cina cea de taină, 1 sf. Treime și 1 Restignire. — Iconostasul cel mare constă din totatătea chipuri, lângă cari se mai adaug: 1 Dzeu Tatăl, 12 Profeți, 2 chipuri pentru ușile laterali, 2 pentru ușa principală și 1 Bunavestire.

Toate executate în stil bizantin, pe fond de aur veritabil. La dorință efeptuiesc și lucrul de lemn.

A. W. Zeiler

pictor academic în Blaj (Balázsfalva).

(14) 4—10

Înainte de ce ai cumpăra
Altoi de viță de vie,

VIN

Pomi, ori arbori de decor,

cere în interesul propriu Prețurentul nostru ilustrat. care conține pentru ori și cine multe lucruri folositoare.

ADRESA: **Sücs Sándor fia**
szőlőoltványtelep és bortermelő részv.-társ.

BIHARDIÓSZEG.

(70) 15—16

Paturi de fer,

de aramă și jumătate aramă, paturi de copii, zițuri de căruță, sicrie de noapte, closete pentru odăi, spălător, stativ de haine, cuier, cluscă pentru șoareci și cloțani, matrațe pe coarde și sârmă de oțel, așezate pe rame de lemn și fer, perdele și cadre de aramă, țesături de drot, paravane pentru cuptoare, ținătoare de cărbuni și lemne, vâtrae, lopheți și alte unelte pentru focărit, dimpreună cu stativ, pat-canape de fer contractabile, dimpreună cu saltea de sârmă, divanuri șcl. Aranjamente de hotel, spitale, restaurante, de grădini șcl. liferează în prețul cel mai moderat

Garai Károly

pregătitor de mobile de fer și aramă în
A R A D.

(66) 18—52

Cel mai bun izvor de comandat viță de vie cu rădăcină sau netede, ca

Berlandieri Riparia Teleki

cum și soiuri de plantațiuni cu rădăcină este

Administrația de viticultură

TELEKI ZSIGMOND

în Villány (Comit. Baranya)

Cereți Catalogul nostru cel mare, ilustrat.
(3) 9—10

Viță americană altoită

precum și viță americană pentru altoit, cu și fără rădăcini, în diferite varietăți, furnizează renumita și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

FR. CASPARI

Mediaș—Medgyes. [Nagyküküllő vm.]

Serviciu conștiințios. Soiuri garantate.

Catalog se trimite la cerere gratis și franco.

În catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel, că înainte de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în scris sau verbal dela dnii proprietari, cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere, ce o pot avea în firma de mai sus.

[12] 16—20

De vânzare
20.000 bucăți de

ROZE

cu tulpini înalte se află mai aproape și estine la

Fischer & Co.

școală de pomi-și de viță de vie în Nagyenyed.

Weiner Mátyás.

Prăvălie de modă,
Budapest, Adrássy-út 5.

avizează cu respect pe clienții săi din
provincie, că și-a gătit

**marea colecție de mostre
pentru stofele de primăvară
și de vară și a început cu expedirea.**

Colecția mea de stofe
cuprinde toate novitățile de lână
și pentru spălat, ce se obișnuiesc
mai ales în moda de astăzi.

**Binevoii a cere pe
o carte postală mustre de
stofă și Vi-se trimit gratis și
franco.**

Stofe de o culoare de lățime dublă, dela	Cor. 1'96—11'—
Stofe colorate și cottlein	> 3'00—10'—
» crep și broche de lână	> 2'00—6'—
» pepita și carirt	> 2'50—6'50
» pentru capot și bluze	> 1'50—4'50
Pânzături eponge, crepone, și tot soiul de novități de spălat	> —58— 5'50
Zefir pentru cămeși și pânze pentru albituri	> —70— 2'50
Cretonne, ce-și țin culoarea și delain de spălat	> —36— 1'—
Bluze de crepe și grenadin în fazele cele mai cu șic	> 3'50— 5'50
Bluze cusute cu motive ori- ginale românești	> 12'80
Jupoane de clott de mătășă	> 2'50— 3'80

(15) 3—4.

Balsamul apotecarului A. Thierry

e un mijloc neîntrecut la boale de plămâni și de piept, moderază
catarul, oprește flegma, ușurează durerile tusei. Are efect excelent
la aprindere de gât, răgușeală și la boale de gât, friguri, în deosebi
sgârșiri în stomac și colică. Vindecă boalele genitale și hemoroide,
corăță rărunții și întărește apetitul și mistuirea. Servește tare bine
contra durerilor de dinți, a dinților găunoși, contra mirosului de gură și
și alte boale de dinți și de gură, încetează mirosul provenit din gură
sau stomac. Mijloc bun contra limbricilor. Vindecă tot felul de răni,
orbanț, beșici provenite din ferbințeli, buboae, buburuze, răni prove-
nite din arsură, membre degerate, sgrăbunțe, bube ce-au eșit pe piele
dureri de urechi etc. Să nu lipsească din nici o familie, în deosebi când

bântuie epidemii de influență, holeră și alte epidemii. Scrie la:

**A. THIERRY, apotecă la Ingerul păzitor
în Pregrada bei Rohitsch.**

12 sticle mici sau 6 mari, ori 1 sticlă mare specială 5 60 K.
La comande mai mari e prețul mult mai ieftin.

Singură veritabilă ALIFIE-CENTIFOLIA a lui THIERRY

impiedică și oprește înveninarea sângelui. Face de prisos operațiile. Se
folosește: la femei cari laptează, la pornirea laptelui, împotriva împetirii
pieptului, la orbanț, inflamație de picioare sau de os, răni, picioare umflate
și la mănecarea osului; apoi la răniri de sabie, împunsături, împuscături,
tăieturi și sdruncinări, precum și la înlăturarea din corp a obiectelor străine,
ca: sticlă, țanduri, pietriș, alică, spini etc., la tot felul de umflături, răni,
carbunc, chiar și la cancer (rac); la negei pe mâni sau la picioare, beșici,
răni la picioare, răni de arsuri, la slăbire provenită din zăcut mult, beșici de sânge, curgeri
de urechi etc. etc.

2 cutii costă cor. 3'60, pe lângă trimiterea înainte a banilor sau cu ramburs
Se capătă la apotecarul Török József, în Budapesta precum și la mai multe
farmacii din țară. En gros se afla la drogeriile: Thalmayer și Seitz, Erezii
Hochmeister și Frații Radanovits în Budapesta. Unde nu e deposit, să se
comande direct dela:

**A. THIERRY, Apoteca la Ingerul păzitor în PREGRADA
(lângă Rohitsch-Sauerbrunn).**

(70) 24—25.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

Strada Cisnădiei 1—5. Edificiile proprii.
recomandă

Asigurări împotriva focului
pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mo-
bile etc. în condiții avantajoase și cu
premiu ieftin.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani
gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu
termin fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigu-
rări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestră
și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe
contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig.
p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1912	K. 5.456.645'67
Capitale asigurate pe viață achitate	„ 5.458.889'48
Starca asiguratilor cu sfârșitul anului 1912	foc „ 133.667'241— viață „ 11.740'710—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor. 2.603,400'—

Prospecte și informații se dau gratuit în
birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de
cunoștință se primesc în condiții favorabile în
serviciul institutului.

8 30—?

La expozițiunea milenară d'n Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopot și fabrica de scaune de fier pentru
clopote a lui

Antoniou Novotny

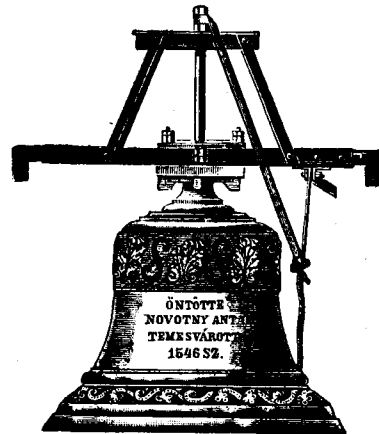
în Timișoara-Fabric 43 42—52

se recomandă spre pregătirea clopotelor
nouă, pe cum la turnarea de nou a clo-
potelor stricate, mai departe spre facerea
de clopote întregi armonioasă, pe lângă
garanție pe mai mulți ani, provăzute cu
adjusturi de fier bătut, construite spre a
le întoarce cu ușurință în ori ce parte,
indată ce clopotele sunt bătute de u-
lature prin aceea ce sunt mântuite de
crepare. — Cu deosebire recomand

elopotele găurite

de mine inventate și mai de
multe ori premiate, cari sunt
provăzute în partea superioară —
ca violina — cu găuri după figura
S și pentru aceea au ton mai in-
tensiv, mai limpede, mai plăcut
și cu vibrarea mai voluminoasă,
decât cele de sistem vechiu, așa
că un clopot patent de 327 kg.
este egal în tonul unui clopot
de 461 gk. făcut după sistemul
vechiu. Mai departe se recomandă
spre facerea scaunelor de fier
bătut, de sine stătătoare, —
spre preadjustarea clopotelor
vechi cu adjustarea de fier
bătut — ca și spre turnarea de
toace de metal.

Prețuancuri ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.